

WBP6: WATER WIJST DE WEG

Registratienummer: 22.004995

Aan De verenigde vergadering
Van D&H
Onderwerp Vaststellen WBP6
Datum 30 maart 2022

Portefeuillehouder: Rogier van der Sande

Voorgesteld besluit

1. het zesde Rijnlandse waterbeheerprogramma 'Water wijst de weg' (WBP6) vast te stellen:
 - daarmee stellen we de koers voor de periode 2022-2028 vast, gericht op een klimaatbestendige en gezonde leefomgeving en in samenhang met de relevante maatschappelijke transitie;
 - waarbij water meer sturend moet zijn in de ruimtelijke ordening en voor de functies in het gebied om de gevolgen van klimaatverandering op te kunnen vangen, verwoord in een nieuw hoofdstuk "[Rijnland klimaatadaptief: water meer sturend in de ruimtelijke ordening](#)",
 - en waarbij samenwerking op basis van wederkerigheid centraal staat.

En daarvoor:

2. de nota van beantwoording vast te stellen:
 - waarin de indieners van de zienswijzen antwoord krijgen op gestelde vragen, oproepen en suggesties.

Context

Op 29 september 2021 heeft u het WBP6 in ontwerp vastgesteld en vrijgegeven voor de inspraak. Hierbij gaf u mee dat er ruim kenbaarheid aan deze ter inzagelegging moest worden gegeven, ook naar de inwoners.

Naar aanleiding hiervan is voor de WBP6-inspraak een uitgebreide communicatiecampagne gevoerd en de periode van inspraak met twee weken verlengd. Een paar highlights: naast de verplichte publicatie in het waterschapsblad hebben we advertenties geplaatst in diverse social en gedrukte media en posters verspreid naar alle bibliotheken.

Daarnaast hebben we verschillende digitale informatiebijeenkomsten gehouden voor onze partners én inwoners. En, we hebben ons brede netwerk van gemeenten, belangengroeperingen en overige relaties persoonlijk benaderd. Dit heeft geleid tot een hoog bereik van circa 1 miljoen inwoners, waarbij uit metingen blijkt dat onze digitale advertenties circa 400.000 keer zijn gelezen.

Resultaat hiervan is dat circa 1800 personen hebben doorgelikt naar de WBP6-website. En dat heeft weer geleid tot in totaal 30 ingediende zienswijzen, waarvan circa een derde door inwoners, een derde door belangengroeperingen zoals het LTO en natuur- en milieuorganisaties en een derde door medeoverheden (ter vergelijking: voor WBP5 ontvingen we in totaal 9 zienswijzen). Daarnaast hebben we van een aantal gemeenten (mondelinge) informele reacties gehad, onder andere tijdens de (bestuurlijke) WBP6-informatiebijeenkomsten en tijdens reguliere overleggen. Het gesprek met partners over het WBP6 is niet gestopt bij het afsluiten van de inspraakperiode. In bijlage 2 zijn alle communicatieacties op een rij gezet.

Uit de zienswijzen/reacties komt de volgende rode draad naar voren:

- De inwoners die hebben gereageerd zijn over het algemeen onder de indruk van de volledigheid, de presentatie van het waterbeheerprogramma en spreken hun waardering uit voor de website. Daarnaast hebben ze behoefte aan meer informatie op stad, dorp of wijkniveau: wat kunnen ze zelf doen, hoe ziet de waterkwaliteit eruit in hun omgeving, hoe zit het met de waterveiligheid etc.;
- Van medeoverheden en belangengroeperingen horen we, naast uiteraard opmerkingen over de eigen specifieke belangen, brede (h)erkenning en ondersteuning voor het thema 'Water wijst de weg' en het samen optrekken daarin;
- In veel zienswijzen wordt de oproep gedaan om de visie op klimaat concreter te maken en waar nodig heldere keuzes te maken.

In bijlage 1, de nota van beantwoording, kunt u alle binnengekomen zienswijzen en de Rijnlandse reactie daarop lezen. Ook is daar een samenvatting in opgenomen van de diverse zienswijzen. In de volgende paragraaf 'Argumenten' zijn vanaf paragraaf 2.1 de belangrijkste zienswijzen nader uitgewerkt.

Het WBP6 kunt u via de volgende link inzien: www.rijnland.net/wbp6

WBP6 is als website gemaakt en bevat veel informatie zoals kaarten, foto's en achtergrondinformatie. Wilt u een pdf-document van de website, dan kunt u deze downloaden via de knop '[PDF-versie website](#)' rechtsboven op de homepage.

Argumenten

1.1 'Water wijst de weg' als titel voor het waterbeheerprogramma staat symbool voor de inhoudelijke boodschap, dat water meer sturend moet zijn in de ruimtelijke ordening en het beheer van ons beheergebied

Goed waterbeheer speelt de hoofdrol, aldus de visie in het waterbeheerprogramma. Daarom vatten we onze visie samen in de titel: water wijst de weg. Als waterexpert zorgt het hoogheemraadschap van Rijnland ervoor dat 'water' steeds op, of liever nog boven aan de agenda staat.

Deze boodschap vanuit Rijnland is, mede dankzij de lobby vanuit de Unie van Waterschappen, inmiddels overgenomen in het nieuwe regeerakkoord, de Nationale Omgevingsvisie en diverse omgevingsvisies en waterprogramma's van onze partners.

1.2 Met het nieuwe waterbeheerprogramma voldoen we aan de wettelijke verplichting

Het waterbeheerprogramma is het verplichte programma voor de waterbeheerder vanuit de Waterwet en te zijner tijd de Omgevingswet (vanaf de inwerkingtreding van deze wet). In het waterbeheerprogramma geeft Rijnland invulling aan zijn wettelijke taak in samenhang met de diverse (maatschappelijke) ontwikkelingen en de Europese, nationale en regionale kaders. Daarvoor worden in het programma de beleidsvoornemens, de doelen (in termen van te bereiken effecten) en de maatregelen voor de planperiode (2022 - 2028) vastgelegd.

1.3 Klimaatverandering en diverse maatschappelijke transities stellen het waterbeheer voor urgente uitdagingen, waarmee we nu aan de slag moeten, willen we veilig en gezond kunnen blijven wonen, werken en genieten

Het gaat om verschillende uitdagingen: van stijgende zeespiegel en overstromingsgevaar tot watertekort, van bodemdaling tot impact op de waterkwaliteit en afnemende biodiversiteit. Bovendien komen er in onze regio meer dan 100.000 woningen bij en vragen zowel de energietransitie als de ontwikkelingen in het landelijk gebied om

ruimte en flexibiliteit. Rijnland anticipeert hier al voortdurend op tijdens de uitvoering van het waterbeheer en legt dit nu ook vast in het voorliggende waterbeheerprogramma. Niets doen is geen optie. Door uitvoering van dit programma werkt Rijnland aan een klimaatbestendige leefomgeving, waarin we ook over twintig, vijftig of honderd jaar nog veilig en gezond kunnen wonen, werken en genieten.

1.4 Investeren in onze kerntaken zien we als onze primaire taak en verantwoordelijkheid, dit uitdrukkelijk in samenhang met de maatschappelijke transities

Met goed waterbeheer en afvalwaterzuivering dragen we bij aan de volksgezondheid, de waterveiligheid, de economie en wonen, werken en recreëren. Dat is het hart van ons werk en dat verandert niet. Dit wordt verwoord in het programmaonderdeel van het WBP6. Maar hoe we onze taken uitvoeren, verandert wel. Ontwikkelingen als klimaatverandering, verstedelijking, veranderingen in de landbouw en nieuwe technologie beïnvloeden ons werk. Hoe precies, weten we niet altijd. Wat we wél weten is dit: we moeten blijven investeren in het waterbeheer.

We kijken naar de toekomst, nu en tijdens de uitvoering van WBP6 en zien daarbij de grote maatschappelijke opgaven en transities. Door bij te dragen aan de circulaire economie en de energietransitie ondersteunen we de maatschappelijke doelen om klimaatverandering af te remmen. Door aandacht te geven aan planten en dieren in ons gebied, verbetert niet alleen het biologisch evenwicht in het water en de waterkwaliteit, maar versterken we de biodiversiteit in brede zin. Participeren in de ruimtelijke planvorming en gebiedsontwikkelingen zorgt ervoor dat het waterbelang wordt ingebracht, maar ook dat er met meer kennis van zaken oplossingsrichtingen, gebaseerd op bodem en water, worden verkend, gevonden en in de toekomst uitgevoerd. Dát is zorgen voor een gezonde en duurzame leefomgeving.

1.5 Daarvoor is een gebalanceerd en ambitieus pakket opgenomen, passend binnen de afspraken uit het coalitieakkoord en het meerjarenperspectief

Het WBP6 geeft invulling aan de wettelijke opgaven en sluit aan op de ambities en (financiële) kaders uit het coalitieakkoord, het meerjarenperspectief en de diverse bestuurlijke trajecten die het afgelopen jaar zijn doorlopen. In het WBP6 zijn, behalve het programmaonderdeel Rijnland klimaatbestendig, geen nieuwe/aanvullende doelen verwerkt.

1.6 Met het nieuwe hoofdstuk 'Rijnland klimaatadaptief' geeft Rijnland aan hoe implementatie en daarmee de concretisering van 'Water meer sturend' wordt opgepakt

Van Rijnland wordt een nadere concretisering van de goede ambities uit de visie verwacht. Daarom is in het definitieve WBP6 een aanvullend hoofdstuk '[Rijnland klimaatadaptief: water meer sturend in de ruimtelijke ordening](#)' opgenomen. Daarin zijn de doelen verwoord op het gebied van klimaatadaptatie en de ruimtelijke ordening, doelen die ook zijn opgenomen in het nieuwe regeerakkoord. En er wordt ingegaan op de beoogde werkzaamheden en activiteiten die we de komende planperiode gaan ondernemen. In het WBP6 zijn dus nog niet alle gevraagde kaders uitgewerkt, want die zullen volgen uit het implementatietraject dat in 2022 wordt uitgevoerd. Maar we geven hiermee wel invulling aan de vraag om nadere concretisering, waarbij we een duidelijke positie innemen.

Het implementatietraject 'Water meer sturend in de ruimtelijke ordening' omvat de volgende activiteiten:

- het aanscherpen/actualiseren van de Rijnlandse beleidskaders en instrumentarium, met als doel dat de recente klimaatscenario's en klimaatadaptatie pijlers zijn van klimaatbestendig bouwen en de ruimtelijk ordening;
- het vertalen van de resultaten van 'De Blauwe Lens' naar de regio;
- het proactief beïnvloeden van onze omgeving om water en bodem meer sturend te maken in de ruimtelijke ordening;
- het versterken van het waterbewustzijn van onze inwoners.

De vragen van externe partners of Rijnland een actievere ondersteunende rol kan spelen, zowel met stimuleringsinstrumenten als met advisering en personele capaciteit, worden hier expliciet in meegenomen. In 2022 worden hiervoor in het kader van het implementatietraject de nadere bestuurlijke richtingen en de randvoorwaarden door Rijnland vastgesteld.

1.7 En we vragen daarbij expliciet om meer commitment (wederkerigheid) van ons partners, aangezien geen van ons deze opgaven alleen kan oplossen

Rijnland werkt hard aan oplossingen, voor nu en straks. We zijn ons ervan bewust dat elk probleem ook een káns is om onze leefomgeving toekomstbestendig te maken. Dat kunnen wij niet alleen, en onze partners net zo min. Er is nóg intensievere samenwerking nodig. Samenwerken betekent meer denkkracht, meer kennis en ervaring, samen goede besluiten nemen en samen een nieuwe toekomstvisie ontwikkelen. In gesprek blijven over het WBP6, nu en de komende jaren en met al onze partners, is hierbij van wezenlijk belang.

Bij samenwerking is wederkerigheid ons uitgangspunt. Rijnland brengt, als waterexpert, een schat aan kennis en ervaring in, overziet de meest complexe watervraagstukken op de korte en lange termijn en houdt rekening met alle belangen - dat hoort bij onze kerntaken. Omgekeerd vragen we ook iets van onze samenwerkingspartners: commitment om water meer sturend te laten zijn in de ruimtelijke ordening, de bereidheid om waterbelang voorop te stellen en bij de uitvoering van hun beleid en opgaven waar mogelijk bij te dragen aan de Rijnlandse (kern)taken. Kortom: schouder aan schouder samenwerken op basis van gelijkwaardigheid. Zo wijst het water ons allemaal de weg naar een gezonde en duurzame toekomst.

2.1 De nota van beantwoording is de basis voor beantwoording naar alle indieners van zienswijzen

Zowel in het voortraject als tijdens de inspraakperiode hebben onze partners (medeoverheden, bedrijven en inwoners) kunnen meedenken over het WBP6. In totaal zijn circa 30 zienswijzen binnengekomen: 1/3 van inwoners, 1/3 van belangengroeperingen en 1/3 van medeoverheden. Zoals in de context aangegeven hebben we daarnaast van de diverse medeoverheden ook informele reacties gekregen.

2.2 Onze partners geven een positief signaal af op de hoofdboodschap, maar vragen om meer duidelijkheid over wat de Rijnlandse visie 'Water wijst de weg' in de praktijk concreet betekent

De reacties zijn positief en er is brede steun voor de in WBP6 vermelde ambities, doelen en opgaven. Daarnaast wordt aangegeven graag met Rijnland aan de slag te gaan met de grote water en klimaat gerelateerde vraagstukken van deze tijd. Als reactie hierop is het nieuwe hoofdstuk '[Rijnland klimaatadaptief: water meer sturend in de ruimtelijke ordening](#)' opgenomen, waarin de ambities, doelen en aanpak van dit thema water zijn uitgewerkt, zowel voor de eigen organisatie als ook met betrekking op de samenwerking met partners (zie ook argument 1.6 voor een verdere uitwerking).

Aandachtspunten/risico's

1.1 Actueel houden WBP6

De vraag die voorligt is of de zesjarige cyclus van de waterbeheerprogramma's wel goed past in de dynamische wereld waarin we opereren. Enerzijds worden in een WBP de langjarige lijnen/wettelijke doelen uitgezet. Die veranderen in principe niet zo snel. Anderzijds leert de ervaring dat zaken zoals een nieuw bestuursakkoord na de waterschapsverkiezingen, de financiële crisis in 2008 of corona in 2020 leiden tot bijstelling van beleid, waardoor eigenlijk ook het waterbeheerprogramma moet worden geactualiseerd. Na vaststelling van het WBP6 houden we dan ook continu in de gaten of actualisatie noodzakelijk is, dit in afstemming met het ritme van de bestuursverkiezingen en de jaarlijkse planning-en-controlcyclus.

1.2 Implementatie (uitvoering) WBP6 doelen via het meerjarenperspectief

Conform de Waterwet en straks de Omgevingswet zijn in het waterbeheerprogramma de lange termijn (strategische en tactische) doelen vastgelegd. Het gaat daarbij om de effecten die bereikt moeten worden in het gebied. In WBP6 is op hoofdlijnen uitgewerkt wat Rijnland daarvoor in de planperiode gaat doen. De belangrijkste activiteiten en deelproducten die in WBP6 zijn opgenomen om de gestelde doelen te kunnen halen zijn per programma samengevat weergegeven in een activiteitenkalender. Deze activiteitenkalender kunt u vinden in bijlage 3 "Samenvatting WBP6 doelen en indicatoren", hoofdstuk 8.

De wijze waarop uitvoering wordt gegeven aan deze doelen en wat Rijnland daarvoor in een bepaald jaar gaat doen (op maatregel/projectenniveau) wordt jaarlijks uitgewerkt en vastgelegd in het meerjarenperspectief (onderdeel van de planning-en-controlcyclus). Het meerjarenperspectief is daarmee het uitvoeringsprogramma van het WBP6. Het lopende meerjarenperspectief 2022-2025 is reeds zoveel als mogelijk afgestemd op het nieuwe WBP6.

Zoals in argument 2.3 toegelicht wordt in het implementatietraject "Water meer sturend in de ruimtelijke ordening" gewerkt aan een nadere concretiseringslag van de visie Water wijst de weg. Dit implementatietraject verankeren we ook in onze planning-en-controlcyclus, waarbij we binnen die cyclus jaarlijks voortschrijdend evalueren op basis van actuele ontwikkelingen.

1.3 Monitoring voortgang WBP6 doelen via de jaarlijkse effectmonitor

In bijlage 3 "Samenvatting WBP6 doelen en indicatoren" zijn de strategische doelen uit het WBP6 weergegeven. Het gaat daarbij om de gewenste effecten op de lange termijn, waaraan vaak een wettelijk kader ten grondslag ligt. Tevens zijn de indicatoren weergegeven op basis waarvan deze doelen worden gemonitord, inclusief een grafische weergave waar we voor betreffende doelen nu (anno 2022) staan, waar we vandaan komen (vanaf 2015) en waar we aan het eind van de WBP6-planperiode (2028) willen/moeten staan. Daarnaast is ook het wettelijk kader weergegeven waarop de doelen zijn gebaseerd.

Deze doelen en indicatoren dienen als basis voor de doorvertaling van de strategische doelen naar het Rijnlandse dagelijkse werk en sturingsinstrumenten zoals de jaarlijkse effect- en middelenmonitor (planning-en-controlcyclus). Hierop wordt inmiddels volop voorgesorteerd, onder andere via het recent vastgestelde meerjarenperspectief en het implementatietraject "Water meer sturend in de ruimtelijke ordening".